

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΑΙΧΜΗΣ

Εκτεταμένη έρευνα του ΣΕΒ τεκμηριώνει τις υφιστάμενες ελλείψεις σε ειδικευμένο προσωπικό

Πολλές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σήμερα προβλήματα στην εξεύρεση συνεργατών σε ειδικότητες αιχμής. Υπάρχουν θέσεις που δεν μπορούν να καλυφθούν διότι υπάρχει έλλειμμα σε ειδικευμένο προσωπικό, ενώ παράλληλα η ανεργία αυξάνεται. Αυτό το έλλειμμα σε εξειδικευμένο προσωπικό προκαλεί δυσλειτουργία στην αγορά εργασίας, στέκεται εμπόδιο στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και στην αύξηση της απασχόλησης. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται από τα συμπεράσματα εκτεταμένης έρευνας που πραγματοποίησε πρόσφατα ο ΣΕΒ, στην οποία πήραν μέρος 620 επιχειρήσεις. Η έρευνα αυτή κάλυψε επαρκώς την ελληνική Βιομηχανία, ώστε τα συμπεράσματά της να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης του Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα, προς όφελος όλων, επιχειρήσεων, εκπαιδευομένων και κοινωνικού συνόλου.

Τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας, εντυπωσιακά και πολύ ενδιαφέροντα, παρουσιάζονται αναλυτικότερα στη συνέχεια. Τεκμηριώνουν ότι στο δείγμα αυτών των επιχειρήσεων παρατηρούνται πράγματι ελλείψεις σε ειδικότητες αιχμής, που σχετίζονται με τις δραστηριότητες της νέας οικονομίας και τις νέες τεχνολογίες, καθώς και με τις ανάγκες νέας οργάνωσης των επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, η συνολική εικόνα συμπερασμάτων από την έρευνα είναι η εξής:

- Το 86% των επιχειρήσεων δηλώνουν ότι σχεδιάζουν να κάνουν νέες προσλήψεις στελεχών σε ειδικότητες αιχμής με τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επόμενη πενταετία. Για στελέχη με χαμηλότερη εκπαίδευση, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 70%.

- Το 73% των επιχειρήσεων σκοπεύουν να εκπαιδεύσουν στελέχη τους με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε ειδικότητες αιχμής. Για στελέχη με χαμηλότερη εκπαίδευση το αντίστοιχο ποσοστό είναι 53%.
- Ένα εντυπωσιακό ποσοστό των επιχειρήσεων που ανέρχεται σε 57% δηλώνει ότι δεν βρίσκονται ή σπανίζουν στελέχη με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε ειδικότητες αιχμής. Για τα στελέχη με χαμηλότερη εκπαίδευση, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 46%.

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ

Η έρευνα βασίστηκε στην ανάλυση 620 ερωτηματολογίων και στις απαντήσεις που έδωσαν οι βιομηχανίες επιχειρήσεις.

Οι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην έρευνα έχουν την εξής κατανομή ως προς το μέγεθος απασχόλησης:

Αριθμός απασχολούμενων	Ποσοστό επί του συνόλου των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα
Έως 10 άτομα	12,9%
11 έως 50 άτομα	47,4%
51 έως 100 άτομα	14,2%
101 έως 250 άτομα	12,9%
> 250 ατόμων	12,6%

Η χωρική κατανομή των επιχειρήσεων είναι η εξής:

Έδρα	Ποσοστό επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα
Αθήνα – Θεσσαλονίκη	69,7%
Υπόλοιπη Ελλάδα	30,3%

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε τις παρακάτω τρεις ερωτήσεις:

1. Σε ποιες ειδικότητες προβλέπετε να υπάρξει ανάγκη νέων εκπαιδευμένων συνεργατών στην επιχείρησή σας, την επόμενη πενταετία.
2. Σε ποιες ειδικότητες εκτιμάτε ότι σημερινά στελέχη σας θα χρειασθεί να εκπαιδευτούν τα επόμενα χρόνια για να καλύψουν νέες ανάγκες που δημιουργούνται στην επιχείρησή σας.
3. Ειδικότητες που σπανίζουν ή λείπουν σήμερα από την αγορά.

Σε κάθε ερώτηση ζητούντο χωριστές απαντήσεις για ειδικότητες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότητες προ – τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η επεξεργασία των απαντήσεων έγινε με ακριβή καταγραφή των ειδικοτήτων που ανέφεραν οι ερωτηθέντες. Στη συνέχεια έγινε ομαδοποίηση των ειδικοτήτων κατά ομάδες για τις ειδικότητες

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και αντίστοιχα για τις ειδικότητες προ – τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Ειδικότητες στις οποίες οι εταιρείες σχεδιάζουν νέες προσλήψεις: Κυριαρχούν πέντε ειδικότητες με τριτοβάθμια εκπαίδευση στις οποίες περιλαμβάνεται η νέα ειδικότητα των Τεχνολογιών Πληροφορίας / Επικοινωνιών και τέσσερις παραδοσιακές ειδικότητες των Οικονομικών και της Λογιστικής, των Μηχανολόγων Μηχανικών, των Χημικών/ Χημικών Μηχανικών, Μεταλλουργών / Μεταλλειολόγων και των Πωλήσεων / Marketing.

Στην προ – τριτοβάθμια εκπαίδευση, κυριαρχεί η ειδικότητα των Τεχνικών Μηχανολόγων και των Χειριστών Μηχανών. Περίπου μια στις δύο επιχειρήσεις σκοπεύει να κάνει νέα πρόσληψη στην ειδικότητα αυτή. Ακολουθούν, με πολύ μεγάλη διαφορά, οι ειδικότητες των Marketing / Πωλήσεων, των Αυτοματισμών, της Διοίκησης, των Τεχνολογιών Πληροφορίας / Επικοινωνιών και των Τεχνιτών Ηλεκτρολόγων.

2. Ειδικότητες στις οποίες οι εταιρείες σχεδιάζουν να εκπαιδεύσουν υφιστάμενο προσωπικό: Τα σχέδια των επιχειρήσεων προβλέπουν εκπαίδευση των υφιστάμενων στελεχών με τριτοβάθμια εκπαίδευση για να καλύψουν δύο κατηγορίες αναγκών:

α) Να εφοδιάσουν με τις απαιτούμενες νέες γνώσεις στελέχη ειδικοτήτων που βρίσκονται σε εξέλιξη λόγω των αλλαγών που γίνονται στην οικονομία και την επιχειρηματική οργάνωση. Τέτοιες είναι οι Πωλήσεις / Marketing, τα Οικονομικά / Λογιστική / Κοστολόγηση και οι Αυτοματισμοί.

β) Να καταρτίσουν υφιστάμενα στελέχη σε νέες ειδικότητες οι οποίες αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια. Τέτοιες είναι οι Τεχνολογίες Πληροφορίας / Επικοινωνιών (που αν και νέα ειδικότητα είναι επίσης και ταχύτητα εξελισσόμενη με την εξέλιξη της σχετικής τεχνολογίας), η Διαχείριση Ποιότητας και η Εφοδιαστική. Η ανάγκη εκπαίδευσης προκύπτει είτε γιατί οι επιχειρήσεις αδυνατούν ή δυσκολεύονται να βρουν κατάλληλα στελέχη στην αγορά, είτε γιατί οι ανάγκες των επιχειρήσεων δεν δικαιολογούν πρόσληψη νέου ειδικευμένου στελέχους πλήρους απασχόλησης.

Οι εταιρείες σχεδιάζουν να εκπαιδεύσουν τα υφιστάμενα στελέχη τους με προ – τριτοβάθμια εκπαίδευση κυρίως στις παρακάτω ειδικότητες: Τεχνίτες Μηχανολόγοι / Χειριστές Μηχανών, Τεχνολογίες Πληροφορίας / Επικοινωνιών, Marketing / Πωλήσεις και Αυτοματισμοί.

3. Ειδικότητες στις οποίες οι εταιρείες αδυνατούν ή δυσκολεύονται να βρουν στελέχη: Οι ειδικότητες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στις οποίες μεγάλο ποσοστό επιχειρήσεων δυσκολεύεται ή αδυνατεί να βρει στελέχη, είναι οι Τεχνολογίες Πληροφορίας / Επικοινωνιών, τα Οικονομικά / Λογιστική / Κοστολόγηση, Marketing / Πωλήσεις και οι Μηχανολόγοι Μηχανικοί.

Αντίστοιχα, οι ειδικότητες της προ – τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στις οποίες οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται ή αδυνατούν να βρουν στελέχη, είναι οι Τεχνίτες Μηχανολόγοι / Χειριστές Μηχανών, οι Αυτοματισμοί, οι Τεχνολογίες Πληροφορίας / Επικοινωνιών και η Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Αν και δεν προκύπτει άμεσα από την έρευνα, θεωρείται πιθανό ότι οι ελλείψεις σε ορισμένες παραδοσιακές ειδικότητες μπορεί να οφείλονται και στην έλλειψη κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού.

4. Διαφοροποιήσεις μεταξύ Μεγάλων Αστικών Κέντρων και Υπόλοιπης Ελλάδας: Οι εταιρείες που εδρεύουν στην **Αθήνα και Θεσσαλονίκη** έχουν ανάγκες στις ειδικότητες Πληροφορίας / Επικοινωνιών πολύ μεγαλύτερες από τις εταιρείες που εδρεύουν στην **Υπόλοιπη Ελλάδα**. Πιθανώς αυτό οφείλεται στο ότι οι εταιρείες αυτές έχουν εντάξει στη λειτουργία τους αντίστοιχα συστήματα νέας τεχνολογίας σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τις εταιρείες της Υπόλοιπης Ελλάδας. Οι ειδικότητες Πληροφορίας και Επικοινωνιών αποτελούν βασική επιδίωξη για τις εταιρείες της Υπόλοιπης Ελλάδας. Οι ειδικότητες Πληροφορίας και Επικοινωνιών αποτελούν βασική επιδίωξη για τις εταιρείες της Αθήνας και Θεσσαλονίκης και στο θέμα της εκπαίδευσης των στελεχών τους, πιθανόν γιατί αυτές σπανίζουν ή λείπουν από την αγορά εργασίας. Διαφορά σημειώνεται όμως και στις ειδικότητες των Αυτοματισμών, για τις οποίες οι εταιρείες της Αθήνας και Θεσσαλονίκης ζητάνε και να προσλάβουν νέα στελέχη και να εκπαιδεύσουν τα υφιστάμενα στελέχη τους – γεγονός που δεν συμβαίνει τόσο έντονα στις εταιρείες της Υπόλοιπης Ελλάδας. Τέλος, οι επιχειρήσεις στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη σκοπεύουν να εκπαιδεύσουν τα στελέχη τους σε ειδικότητες που σχετίζονται με τη Διοίκηση, ενώ στις εταιρείες αυτή δεν παρουσιάζεται τόσο έντονη.

Τέλος, η ειδικότητα στην οποία υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση ζήτησης μεταξύ των επιχειρήσεων Αθήνας / Θεσσαλονίκης και Υπόλοιπης Ελλάδας είναι και η ειδικότητα που σχετίζεται με την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού. Αυτή η ειδικότητα όμως έχει γενικά πολύ μικρότερη ζήτηση σε σύγκριση με άλλες.

4. Διαφοροποιήσεις μεταξύ Μικρών και Μεσaiών / Μεγάλων Επιχειρήσεων:

Εντυπωσιακή είναι η διαφοροποίηση στις αναγκαίες ειδικότητες που παρουσιάζεται μεταξύ των Μεσaiών / Μεγάλων (με προσωπικό > 50 ατόμων) και των Μικρών Επιχειρήσεων (με προσωπικό < των 50 ατόμων). Στις Μικρές Επιχειρήσεις μικρό ποσοστό (17,9%) δηλώνει ανάγκες στις ειδικότητες της Πληροφορίας / Επικοινωνιών, ενώ στις Μεσaiές / Μεγάλες Επιχειρήσεις το αντίστοιχο ποσοστό είναι πολύ υψηλό (53,7%) για τις προσδοκώμενες προσλήψεις την επόμενη πενταετία όσο και για μελλοντική εκπαίδευση των στελεχών τους. Παρόμοια είναι και η εικόνα στις ειδικότητες των

Μηχανολόγων Μηχανικών και της Διοίκησης Έργου. Αντίθετα, στις ειδικότητες των Πωλήσεων / Marketing οι Μικρές Επιχειρήσεις παρουσιάζουν ελαφρώς υψηλότερα ποσοστά έναντι των Μεσaiών / Μεγάλων Επιχειρήσεων. Για ορισμένες ειδικότητες εκφράζονται περιορισμένες ανάγκες μόνον από τις Μεσaiές / Μεγάλες Επιχειρήσεις. Είναι οι ειδικότητες της Εφοδιαστικής, της Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Ποιότητας και της Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΑΙΧΜΗΣ ΜΕ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Πηγή: ΣΕΒ)

(Οι ειδικότητες αιχμής στις οποίες αναφέρονται οι επιχειρήσεις του δείγματος είναι οι εξής κατά σειρά συχνότητας αναφοράς [οι συχνότερα αναφερόμενες ειδικότητες καταγράφονται πρώτες στους πίνακες που ακολουθούν]).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ / ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ / ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ: Λογιστική, Χρηματοοικονομικά, Οικονομική Ανάλυση, Κοστολόγηση, Άλλοι.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ: Αναλυτές Προγραμματιστές / Βάσεις Δεδομένων, Μηχανικοί Πληροφορικής, Internet Specialists / Web Developers / e – commerce, Μηχανικοί Η/Υ, Στελέχη Μηχανογράφησης και Μηχανικοί Δικτύων / Τηλεπικοινωνίες.

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ: Μηχανολόγοι Απόφοιτοι ΑΕΙ, Μηχανικοί Παραγωγής, Μηχανολόγοι Παραγωγής, Μηχανολόγοι Απόφοιτοι ΑΕΙ, Μηχανικοί Συντήρησης, Άλλοι.

MARKETING / ΠΩΛΗΣΕΙΣ: Πωλήσεις, Marketing, Εξυπηρέτηση πελατών, Διεθνείς Πωλήσεις.

ΧΗΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ / ΧΗΜΙΚΟΙ: Χημικοί Μηχανικοί, Χημικοί/ Χημικοί Τροφίμων, Τεχνολόγοι Τροφίμων.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ / ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΓΕΝΙΚΑ: Διοίκηση Έργων, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Management, Έρευνα & Ανάλυση, Άλλοι.

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ: Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, Ηλεκτρολόγοι Απόφοιτοι ΑΕΙ, Ηλεκτρολόγοι Απόφοιτοι ΤΕΙ, Μηχανικοί Ηλεκτρομαγνητικής Συμβατότητας και Ηλεκτρολόγοι με εξειδίκευση στη Βιομηχανία.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ: Ηλεκτρονικοί Απόφοιτοι ΑΕΙ και Ηλεκτρονικοί Απόφοιτοι ΤΕΙ.

ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ / CAD / CAM / CNC / PLC: Προηγμένες Εργαλειομηχανές – Χειριστές CNC, Ειδικοί Αυτοματισμών, Σχεδιαστές – Συντηρητές αυτοματισμών και Μηχανικοί με εξειδίκευση CAD-CAM.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ: Ειδικοί Ποιοτικού Ελέγχου και Μηχανικοί Διασφάλισης Ποιότητας.

ΓΕΩΠΟΝΟΙ: Γεωπόνοι, Γεωπόνοι – Φυσιολόγοι θρέψης φυτών και Φυτοπαθολόγοι.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΙ: Περιβαλλοντολόγοι, Περιβαλλοντολόγοι μηχανικοί και Περιβαλλοντική Διαχείριση.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΑΙΧΜΗΣ ΜΕ ΠΡΟ – ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Πηγή: ΣΕΒ)

ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ / ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ: Μηχανικοί – Μηχανοτεχνίτες, Τεχνίτες Εφαρμοστές, Μηχανολόγοι – Τεχνολόγοι και Τορναδόροι, Τεχνίτες Συγκολλητές – Ηλεκτροσυγκολλητές, Στελέχη Συντήρησης, Μηχανικοί Παραγωγής, Τεχνίτες Ελασματοουργοί, Χειριστές μηχανημάτων. Άλλοι.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ: Αναλυτές Προγραμματιστές / Βάσεις Δεδομένων , Ειδικοί Δικτύων / Τηλεπικοινωνίες, Στελέχη Μηχανογράφησης, Internet Specialists / Web Developers / e-commerce, Τεχνικοί Η/Υ και Μηχανικοί Πληροφορικής.

MARKETING – ΠΩΛΗΣΕΙΣ: Πωλήσεις Marketing – Διαφήμιση, Εξυπηρέτηση πελατών, Άλλοι.

ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ / CAD / CAM / CNC: CAD-CAM, Σχεδιαστές – Συντηρητές Αυτοματισμών, Χειριστές CNC, Προηγμένες Εργαλειομηχανές.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ: Διοίκηση Έργων και Διοίκηση γενικά.

ΤΕΧΝΙΤΕΣ / ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ: Απόφοιτοι σχολών Ηλεκτρονικού, Σχεδιαστές Ηλεκτρονικών και Ηλεκτρονικοί Ηλεκτρομαγνητικής Συμβατότητας.

ΤΕΧΝΙΤΕΣ / ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΙ: Ηλεκτρολόγοι, Σχεδιαστές Ηλεκτρολόγοι και Ηλεκτρολόγοι Οχημάτων.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ / ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ / ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: Λογιστές, Βοηθοί Λογιστών, Κοστολόγηση, Χρηματοοικονομικά, Άλλοι.